

EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION (EU) 2023/1951

av den 10 maj 2023

med de iakttagelser som utgör en del av beslutet om ansvarsfrihet för genomförandet av budgeten för det gemensamma företaget för ren luftfart (före den 30 november 2021 det gemensamma företaget Clean Sky 2) för budgetåret 2021

EUROPAPARLAMENTET UTFÄRDAR DENNA RESOLUTION

- med beaktande av sitt beslut om ansvarsfrihet för genomförandet av budgeten för det gemensamma företaget för ren luftfart för budgetåret 2021,
 - med beaktande av artikel 100 och bilaga V i arbetsordningen,
 - med beaktande av yttrandet från utskottet för transport och turism,
 - med beaktande av betänkandet från budgetkontrollutskottet (A9-0078/2023), och av följande skäl:
- A. Det gemensamma företaget för genomförande av det gemensamma teknikinitiativet inom flygteknik bildades i december 2007 inom sjunde ramprogrammet för forskning för en tioårsperiod (Clean Sky 1). I maj 2014 förlängde rådet det gemensamma företagets livstid inom ramen för programmet Horisont 2020 till och med den 31 december 2024 (Clean Sky 2).
- B. I november 2021 antog rådet förordning (EU) 2021/2085 ⁽¹⁾ (*den gemensamma grundläggande rättsakten*). Därigenom bildades det gemensamma företaget för ren luftfart (*det gemensamma företaget*) som ska ersätta Clean Sky 2 inom ramen för programmet Horisont Europa för perioden fram till och med den 31 december 2031.
- C. Det gemensamma företaget för ren luftfart är ett offentlig-privat partnerskap för omvandling av luftfarten mot en hållbar och klimatneutral framtid.
- D. Det gemensamma företagets grundande medlemmar är Europeiska unionen, som företräds av kommissionen, och organisationer från luftfartssektorn som arbetar med att skapa en ny global standard för tillförlitliga och klimatneutrala luftfartssystem.
- E. Unionens ekonomiska bidrag till det gemensamma företaget, inklusive EES-anslag, för att täcka administrativa kostnader och driftskostnader ska vara upp till 1,7 miljarder EUR, inklusive upp till 39,223 miljoner EUR för administrativa kostnader. Andra medlemmar i det gemensamma företaget än unionen ska lämna eller se till att deras ingående eller anknutna enheter lämnar ett totalt bidrag på minst 2,4 miljarder EUR, inklusive upp till 39,223 miljoner EUR för administrativa kostnader, under tioårsperioden.

Budgetförvaltningen och den ekonomiska förvaltningen

1. Europaparlamentet ser positivt på att det av revisionsrättens rapport framgår att det gemensamma företagets räkenskaper för det budgetår som slutade den 31 december 2021 i alla väsentliga avseenden ger en rättvisande bild av dess finansiella ställning per den 31 december 2021, det finansiella resultatet, kassaflödena och förändringar i nettotillgångarna för det budgetår som slutade detta datum i enlighet med dess budgetförordning och de redovisningsregler som antagits av kommissionens räkenskapsförare, och att de underliggande transaktionerna i alla väsentliga avseenden är lagliga och korrekta.
2. Europaparlamentet konstaterar att det inom Horisont Europa finns ambitiösa mål för det gemensamma företaget, som endast kan uppnås om man utformar och genomför effektiva lösningar som åtgärdar bristerna i de interna kontrollsystemen och förbereder sig för framtida utmaningar till följd av ökat ansvar, t.ex. när det gäller förvaltning och planering av mänskliga resurser. Parlamentet påpekar i detta sammanhang att särskilt komplicerade och betungande beräkningar och rapporteringskrav utgör en betydande risk för fel, och uppmanar därför till att möjligheter till förenklingar undersöks där så är möjligt och förenligt med den befintliga rättsliga ramen.

⁽¹⁾ Rådets förordning (EU) 2021/2085 av den 19 november 2021 om bildande av gemensamma företag inom ramen för Horisont Europa och om upphävande av förordningarna (EG) nr 219/2007, (EU) nr 557/2014, (EU) nr 558/2014, (EU) nr 559/2014, (EU) nr 560/2014, (EU) nr 561/2014 och (EU) nr 642/2014 (EUT L 427, 30.11.2021, s. 17).

3. Europaparlamentet noterar att det gemensamma företags slutliga tillgängliga budget för 2021 (inklusive outnyttjade anslag från tidigare år som tagits upp på nytt, inkomster avsatta för särskilda ändamål och omfördelningar till nästkommande år) omfattade åtagandebemyndiganden på 182,6 miljoner EUR och betalningsbemyndiganden på 189,9 miljoner EUR.
4. Europaparlamentet förstår att budgetgenomförandet påverkades av covid-19-pandemin, särskilt när det gäller betalningsbemyndiganden för administrativa utgifter, och att det gemensamma företaget ändå hade en genomförandegrad på 99,6 % för åtagandebemyndigandena 2021 (exklusive de outnyttjade anslag som inte behövs under innevarande år) och att betalningsbemyndigandena utnyttjades till 82,3 % av de tillgängliga medlen (exklusive outnyttjade anslag 2021 på 22,9 miljoner EUR; 56,3 % av genomförandegraden om de outnyttjade anslagen ingår i den totala betalningsbudgeten).
5. Europaparlamentet noterar att i slutet av 2021 hade det gemensamma företaget gjort nästan fulla åtaganden för 1 716 miljoner EUR av det maximala EU-bidraget för undertecknade bidragsöverenskommelser inom Horisont 2020. Parlamentet noterar att det av detta belopp återstår cirka 273 miljoner EUR (eller 16 %) att betala ut under de kommande åren. Parlamentet noterar att de privata medlemmarna å andra sidan hade gjort rättsliga åtaganden om att tillhandahålla naturabidrag på 2 113,8 miljoner EUR.
6. Europaparlamentet betonar att genomförandegraden för det gemensamma företags tillgängliga åtagande- och betalningsbudget för 2021 för Horisont 2020-projekt var 100 % respektive 83 %.
7. Europaparlamentet noterar från den årliga verksamhetsrapporten att planeringen för 2022–2023 reviderades för att inkludera överföringen från 2020–2021 (outnyttjade belopp och omplanerade insatser) i syfte att rapportera om de återstående verksamheterna fram till programmets slut. Nästa period kommer att bli avgörande eftersom 70 % av resultaten förväntas uppnås under programmets två sista år med en återstående finansiering på ~10 % på programnivå. Parlamentet noterar dessutom att risken för förseningar i vissa områden för demonstrationsplattformar för innovativa luftfartyg/integrerade teknikdemonstratorer (IADP/ITD) fortfarande är hög och kräver särskild övervakning från medlemmarna för att de ska kunna leverera sina resultat under Clean Sky 2-programmets livstid. Parlamentet noterar dessutom att under nästa period förväntas alla demonstrationsplattformar för innovativa luftfartyg (IADP), integrerade teknikdemonstratorer (ITD) och tvärgående verksamheter (TA) bekräfta planen för slutförande genom halvårsbedömningen (som ska läggas fram i juli 2022), och interimsoversynerna av framstegen kommer att spela en central roll i bedömningen av de kumulativa resultat som uppnåtts och bekräfta genomförandeplanen för resultaten enligt tidsplanen.

Personal och upphandling

8. Europaparlamentet noterar att det gemensamma företags tjänsteförteckning för 2021 innehöll totalt 42 anställda (tillfälligt anställda och kontraktsanställda) och två utstationerade nationella experter, med 42 tillsatta tjänster i slutet av 2021. Parlamentet noterar att det gemensamma företaget under 2021 inledde ett rekryteringsförfarande för två tjänster (gruppleddare och projektansvarig). Parlamentet noterar att det gemensamma företaget utöver de lagstadgade tjänsterna förlitar sig på externa tjänsteleverantörer, såsom webbmastern, it-tjänsteföretaget som delas med de andra gemensamma företagen, nio tillfälligt anställda och en kommunikationskonsult (engelskspråkig skribent) för att ge extra stöd till det gemensamma företaget.
9. Europaparlamentet noterar med oro utifrån uppföljningen av revisionsrättens tidigare års iakttagelser att situationen med den ökade användningen av tillfällig personal under de senaste åren fortfarande är hög, omkring 13 % av antalet anställda enligt tjänsteföreskrifterna. Parlamentet påminner om att en stor andel kontraktsanställda tenderar att medföra en betydande ökning av det gemensamma företags personalomsättning, vilket gör personalsituationen ännu mer instabil. Parlamentet betonar dessutom att användningen av tillfällig personal bör förbli en tillfällig lösning, eftersom det annars skulle kunna inverka negativt på det gemensamma företags samlade prestation, såsom bibehållandet av nyckelkompetenser, otydliga kanaler för ansvarsskyldighet, eventuella rättsliga tvister och lägre personaleffektivitet. Parlamentet noterar det gemensamma företags svar att det under de senaste åren varit tvunget att ständigt öka användningen av tillfällig personal på grund av de begränsningar som den strikta tjänsteförteckningen innebär, i takt med att uppgifterna och arbetsbördan har blivit alltmer omfattande, och att denna ökning förväntas fortsätta när de två programmen – Clean Sky 2 och det nya programmet för ren luftfart – löper parallellt. Parlamentet noterar vidare att en mer optimal lösning skulle vara att ge det gemensamma företaget större flexibilitet när det gäller antalet kontraktsanställda i tjänsteförteckningen. Parlamentet påminner dock om att det gemensamma företaget bör utveckla en formaliserad modell eller vägledning för hur personalbehoven (inbegripet grundläggande kompetens) ska beräknas, i syfte att optimera användningen av personalresurser.

10. Europaparlamentet ser positivt på att det gemensamma företaget, tillsammans med de andra gemensamma företagen, ytterligare genomförde användningen av Systal, ett HR-onlineverktyg för säkra urvalsprocesser. Parlamentet noterar att det gemensamma företaget, i enlighet med styrelsens beslut om omklassificeringssystemet, under 2021 genomförde omklassificeringsförfarandet och att elva tillfälligt anställda och tre kontraktsanställda därmed omklassificerades.
11. Europaparlamentet beklagar att ingen inbjudan att lämna förslag inletts under 2021.
12. Europaparlamentet lovordar de små och medelstora företagens starka engagemang när det gäller deltagande (29 % av det totala antalet deltagare i finansierade projekt, eller 555 av sammanlagt 1887 deltagare) och den höga graden av framgång bland de sökande små och medelstora företagen (43 %). Parlamentet påminner om att det gemensamma företaget skapar nya möjligheter för små och medelstora företag.
13. Europaparlamentet noterar att de 17 avtal som tilldelades och undertecknades under 2021 gällde upphandling och specifika avtal för att genomföra pågående ramavtal.
14. Europaparlamentet noterar utifrån den årliga verksamhetsrapporten för 2021, när det gäller könsfördelningen, att det gemensamma företaget för ren luftfart har en lägre andel kvinnor i programdeltagandet och som projektsamordnare, rådgivare och experter jämfört med föregående år. Parlamentet beklagar att dessa siffror har minskat och efterlyser ökade insatser för en jämn könsfördelning.
15. Europaparlamentet noterar att den del av arbetsgivaravgifterna till de gemensamma företagens personal som motsvarar förhållandet mellan deras intäkter utan subventionerna från unionen och deras totala intäkter inte har betalats av de gemensamma företagen till unionens pensionssystem sedan 2016, eftersom kommissionen varken har förutsett dessa utgifter i de gemensamma företagens budget eller formellt begärt utbetalningar. Parlamentet uppmanar kommissionen att vidta åtgärder för att undvika liknande situationer i framtiden.
16. Europaparlamentet noterar att uppföljningen av revisionsrättens rekommendation från 2020 om användningen av tillfällig personal fortfarande kvarstår. Parlamentet uppmanar det gemensamma företaget att ta itu med frågan så snart som möjligt eftersom denna situation skapar instabilitet och betydande risker för det gemensamma företaget. Parlamentet konstaterar att den ordinarie personalstyrkan inte är tillräcklig för att det gemensamma företagens forsknings- och innovationsagenda ska kunna genomföras.

Internkontroller

17. Europaparlamentet noterar att för betalningar inom Horisont 2020 ansvarar kommissionens GD Forskning och innovations gemensamma revisionstjänst för efterhandsrevisionerna, och att baserat på de resultat av efterhandsrevisioner som var tillgängliga i slutet av 2021 rapporterade det gemensamma företaget en representativ felprocent på 1,8 % (jämfört med 1,60 % under 2020) och en procentsats för kvarstående fel på 1,0 % (jämfört med 0,91 % under 2020) för Horisont 2020-projekt (regleringar och slutbetalningar).
18. Europaparlamentet noterar att revisionsrätten för att bedöma det gemensamma företagens kontroller av driftsbetalningar granskade slumpvis utvalda betalningar som gjorts under 2021 inom Horisont 2020, hos slutmottagarna, för att bekräfta felprocentsatserna från efterhandsrevisionerna. Parlamentet beklagar att revisionsrätten i ett fall konstaterade och kvantifierade ett systemfel som rörde felaktig beräkning av timpriser för personalkostnader.
19. Europaparlamentet betonar att revisionsrättens iakttagelse bekräftade ihållande systemfel för redovisade personalkostnader och att i synnerhet små och medelstora företag och nya stödmottagare är mer benägna att göra fel än andra stödmottagare. Parlamentet betonar att dessa fel också regelbundet rapporterats i revisionsrättens tidigare årsrapporter sedan 2017. Parlamentet betonar därför att en effektivisering av Horisont 2020-reglerna för redovisning av personalkostnader och en bredare användning av förenklade kostnadsalternativ är en förutsättning för att stabilisera felprocenten under väsentlighetsnivån. Parlamentet betonar att det gemensamma företaget bör stärka sina interna kontrollsystem för att hantera den ökade risken när det gäller små och medelstora företag och nya stödmottagare och starkt uppmuntra vissa kategorier av stödmottagare vars redovisningar oftare innehåller fel, såsom små och medelstora företag och nya stödmottagare, att använda sig av kommissionens vägledande it-verktyg för personalkostnader, Personnel Costs Wizard. Parlamentet ser positivt på att alla gemensamma företag under 2022 började genomföra åtgärder för att minska felprocenten i linje med den åtgärd som revisionsrätten föreslagit, bland annat genom att undersöka alternativen med förenklade kostnadsformer såsom enhetskostnader, klumpsummor och schablonsatser.

20. Europaparlamentet är djupt oroat över att viktiga dokument (till exempel förklaringar om avsaknad av intressekonflikter från medlemmar i utvärderingskommittéer, utvärderingsrapporter från upphandlingar, utvärderingsrapporter från rekryteringar, beslut om urvalskommittéer vid rekrytering, tilldelningsbeslut vid upphandlingar och anställningsavtal) under 2021 bestyrktes genom att man kopierade och klistrade in en bild av den ansvariga utanordnarens underskrift i dokumentet i Wordformat och därefter konverterade filen till pdf-format. Parlamentet håller med revisionsrättens iakttagelse att denna praxis kan medföra rättsliga risker, eftersom en sökande som avvisats kan ifrågasätta korrektheten i de undertecknade utvärderingsdokumenten. Parlamentet uppmanar det gemensamma företaget att omedelbart upphöra med denna praxis och att välja en säker metod för bestyrkande.
21. Europaparlamentet noterar att det inte finns någon harmoniserad definition av "administrativa kostnader" bland de gemensamma företagen, vilket är en grund för beräkning av medlemmarnas finansiella bidrag och en förutsättning för jämförbara siffror. Med detta i åtanke efterlyser parlamentet därför gemensamma riktlinjer för alla gemensamma företag för klassificering av vissa kategorier av utgifter för administrativa kostnader, såsom utgifter för samråd, studier, analyser, utvärderingar och tekniskt bistånd.
22. Europaparlamentet välkomnar införandet av den digitala signaturen. Parlamentet uppmanar företaget att fortsätta arbeta för ytterligare digitalisering.

Internrevision

23. Europaparlamentet noterar från den årliga verksamhetsrapporten att internrevisionsfunktionerna för det gemensamma företaget 2021 utfördes av kommissionens tjänst för internrevision (IAS) och av internrevisorn för det gemensamma företaget för ren luftfart i enlighet med artiklarna 28 och 29 i budgetförordningen.
24. Europaparlamentet noterar att IAS under 2021 inte gjorde någon ny revisionsförklaring. Parlamentet noterar att flera uppföljningsrevisioner gjordes på tidigare rekommendationer. Parlamentet noterar att uppföljningen av revisionen av genomförandet av Horisont 2020-bidrag (slutrapport av den 22 oktober 2020) inleddes i april 2021. Parlamentet noterar att IAS i juni 2021 drog slutsatsen att de tre rekommendationerna hade genomförts på ett tillfredsställande och ändamålsenligt sätt av det gemensamma företaget och därför ansågs vara avslutade.
25. Europaparlamentet noterar att uppföljningen av revisionen av resultatstyrningen (slutrapport av den 20 november 2017) inleddes i juli 2021: Parlamentet noterar att den berörda rekommendationen gällde övervakning och rapportering av resultaten av Horisont 2020-projekt. Parlamentet noterar att handlingsplanen bestod av tre delåtgärder som tog upp brister i det gemensamma företagets övervakningsprocess när det gäller partnernas Clean Sky 2-projekts bidrag till högnivåmålen för Clean Sky 2. Parlamentet noterar att det gemensamma företaget, efter genomförandet av åtgärderna, i flera steg har förelagt IAS de rekommendationer som är färdiga att avslutas. Den senaste uppdateringen gjordes i maj 2021. Parlamentet noterar att IAS i en särskild not till det gemensamma företaget för ren luftfart för 2021 drog slutsatsen att rekommendationerna anses vara genomförda.
26. Europaparlamentet noterar att uppföljningsrevisionen av resultatstyrningen (slutrapport utfärdad den 20 november 2017) och av bidragsprocessen inom Horisont 2020 (från identifieringen av ämnen som omfattas av ansökningsförfarandet till undertecknandet av bidragsöverenskommelsen) (slutrapport utfärdad den 15 november 2016) inleddes i januari 2022. Parlamentet noterar att de båda rekommendationerna om uppdateringen av beskrivningarna av det gemensamma företagets interna förfaranden, såsom förvaltningshandboken och kvalitetshandboken, mot bakgrund av de nuvarande Horisont 2020-processerna har genomförts av det gemensamma företaget i flera steg och förelades IAS för slutligt avslutande i november 2021. Parlamentet noterar att IAS i sin årsrapport för det gemensamma företaget för ren luftfart för 2021 drog slutsatsen att rekommendationerna anses vara genomförda.

Förebyggande av bedrägerier och intressekonflikter

27. Europaparlamentet ser positivt på att det gemensamma företaget under 2021 fortsatte att tillämpa de beslut som antagits av styrelsen om reglerna om förebyggande och hantering av intressekonflikter, som är tillämpliga på det gemensamma företagets organ och personal och att man i samband med de relaterade processerna, till exempel när det gäller ledamöter av det gemensamma företagets styrelse, experter på utvärderingsförfaranden, paneler för

upphandling och rekrytering, konsekvent tillämpade de nödvändiga försiktighetsåtgärderna för att identifiera potentiella konflikter. Parlamentet understryker att det gemensamma företags policy om känsliga funktioner har utarbetats på grundval av en särskild riskbedömning och kommer att slutföras under 2022.

28. Europaparlamentet påpekar att enligt en bedömning från revisionsrätten måste risken för konkurser där det rör sig om bedrägeri eller andra bedrägliga beteenden för att undkomma de finansiella problemen och leveransrestriktionerna betraktas mot bakgrund av covid-19-pandemin som ett ytterligare hot mot lagligheten och korrektheten. Parlamentet uppskattar att det gemensamma företaget har inrättat ett särskilt riskbaserat urval av efterhandsrevisioner för att täcka stratumet i det gemensamma företags projekt för bidragsöverenskommelser för partner, som indikerar en viss exponering för covid-19-begränsningar enligt revisionsrättens beskrivning, såsom finansiella brister, operativa förseningar och höga personalkostnader jämfört med genomsnittet.
 29. Europaparlamentet beklagar att Olaf under 2021 utfärdade slutsatser och rapporter om två ärenden som rörde bidrag från Clean Sky 1 och Clean Sky 2 och att det påstådda bedrägeriet bekräftades i båda fallen.
 30. Europaparlamentet noterar att Olafs rekommendationer i båda fallen är inriktade på åtgärder som det gemensamma företaget ska vidta för att återkräva medlen och överväga att flagga enheten och personen i kommissionens system (databasen för uteslutning). Parlamentet noterar att det gemensamma företaget har slutfört rättstvisten vid tribunalen avseende målet i Italien (som ingavs 2018) och kommer att försöka verkställa tribunalens dom på nationell nivå. Parlamentet noterar när det gäller det belgiska fallet att det gemensamma företaget hade registrerat sina finansiella fordringar hos likvidatorn redan 2017, på grundval av Olafs rapport och bekräftelse av bedrägeri, och att det gemensamma företaget nu analyserar vilka rättsliga åtgärder som kan vidtas på nationell nivå.
-